

KOSÁRY DOMOKOS TÖRTÉNELEMVERSENY, 2025-2026.

9. évfolyam számára

2. Regionális forduló

Kedves Versenyző!

Köszöntünk a Magyar Nemzeti Múzeum tárgyaival kapcsolatos felületen! A következőkben egy ókori mécsesről és egy középkori faluról tudhatsz meg többet. Légy figyelmes, mert apró részletekben rejlik a lényeg!

Sikeres felkészülést kívánunk!

A Magyar Nemzeti Múzeum Tudásközvetítő Főosztályának csapata

Magyar Nemzeti Múzeum
Közyűjteményi Központ

MAGYAR
NEMZETI
MÚZEUM

A tárgy, mint forrás

A múzeumban őrzött műtárgyak, emlékek lényeges információkat hordoznak magukban, „mesélnek” a múltról, a környezetünkről. A műtárgyak alapos vizsgálata és megfigyelése lehetővé teszi számunkra a történelem sokoldalú megismerését. A ruha mesélhet egykori viselője társadalmi hovatartozásáról, vagyonáról, kiváltságairól, a korszak divatjáról. De egy kard is számtalan titkot rejthet magában: milyen anyagból készült, típusa választ adhat arra, hogyan harcolhattak vele, megtudhatjuk ki viselte, hadakozásra használták, vagy egy főúr kiegészítője volt, díszítése pedig az adott korszak fegyverkovácsainak és ötvöseinek szakértelméről árulkodhat, de tetten érhetjük rajta az éppen divatos motívumvilágot, és műveltséget is. Azonban a tárgy önmagában nem árul el mindent magáról, az általa hordozott kód „feltörésében” segítenek a kiállítások feliratai, a tárlatvezetők és a múzeumpedagógusok.

© A tananyag, a felhasznált képek és a szövegek a Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonát képezik.

Jupiter mellképével díszített bronzmécses Mórról

A római államvallás központjában a főistenhármás. Jupiter, Juno és Minerva tisztelete állt. A capitoliumi triász szentélyek minden városban megépültek, ahol az istenek szobrait őrizték. A hivatalos vallásosság legfontosabb megnyilvánulása az uralkodók tisztelete volt. A császárokat eleinte haláluk után, néha már életükben istenként tisztelték. A császártisztelet szertartásait mind a katonai, mind a polgári életben elvégezték. Az uralkodó ezáltal biztosította magának a nép és a katonaság hűségét. A római vallást a szigorúan végrehajtott szertartások jellemezték. Ezek a cselekmények irányítottak és szabtak meg minden állami és magánműködést. Céljuk az istenség jóakarátának a megszerzése, a siker biztosítása volt.

A lakosság vallásosságának emlékeit a kőből faragott, felirattal ellátott oltárok, mitológiai témájú domborművek mellett a legkülönbözőbb színvonalon előállított, kisméretű istenszobrocskák jelentik. A képen a főisten, Jupiter látható egy hétköznapi tárgy díszítéséként.

Árpádkori falu makettje

A 11-13. századi magyar népesség túlnyomó többsége falvakban élt. A XI. századi írott források állandó falvak sűrű hálózataról, rögzített faluhatárokról adnak hírt. A végleges megtelepedést segítette az is, hogy Szent István a falvak népét templom építésére kötelezte, Szent László pedig előírta, hogy csak a templomok mellé szabad temetkezni. A falvak határait már a 11. század végén törvények állandósították. A korai telepek nagy területen helyezkedtek el, bennük a házak elszórtan álltak. A korszak végére általánossá vált az utcás faluszerkezet, a 13. századra a falvak sűrű hálózata alakult ki.

A gazdasági élet alapja a földművelés lett, amelynek ismeretét a magyarság a Volga-Don vidékéről hozta magával. A korábban döntő jelentőségű állattartás mindinkább visszaszorult. Egyes vidékeken jelentős volt a szőlőművelés is. Mindezeket kiegészítette a halászat és a vadászat. A lakosság többsége félig földbe mélyített, egy helyiséges kisméretű házakban élt, de vannak adatok földfelszínen álló házakról is. Fában gazdag vidékeken faházakat is építettek, nyári időszakban még sátrakat is használtak. Mindezt kiegészítette a halászat és a vadászat. Emellett számos falu népének sajátos szolgálatokat kellett teljesítenie a király számára, amiről a falvak neve is tanúskodik: Solymár, Szakácsi stb.